

Prevention of and Fight against Crime

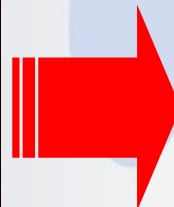
With financial support from Prevention of and Fight Against Crime Programme
European Commission – Directorate-General Justice, Freedom and Security

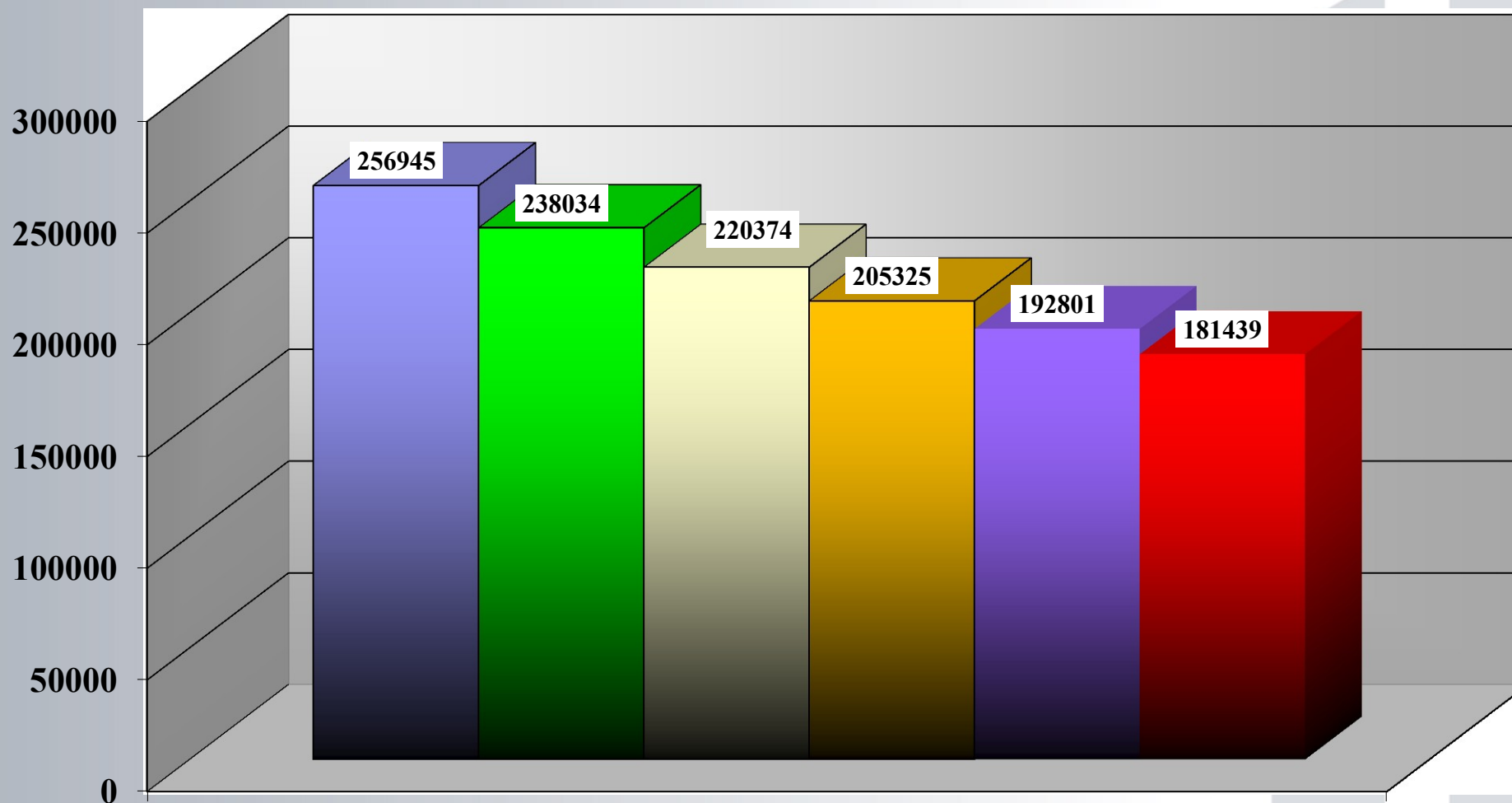
Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma: *pamatjautājumi*

Rīga, 2011.gada augusts

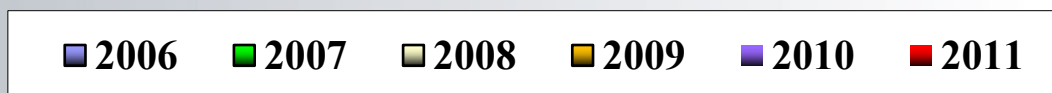
Ļaunuma evolūcija: iespējamais scenārijs

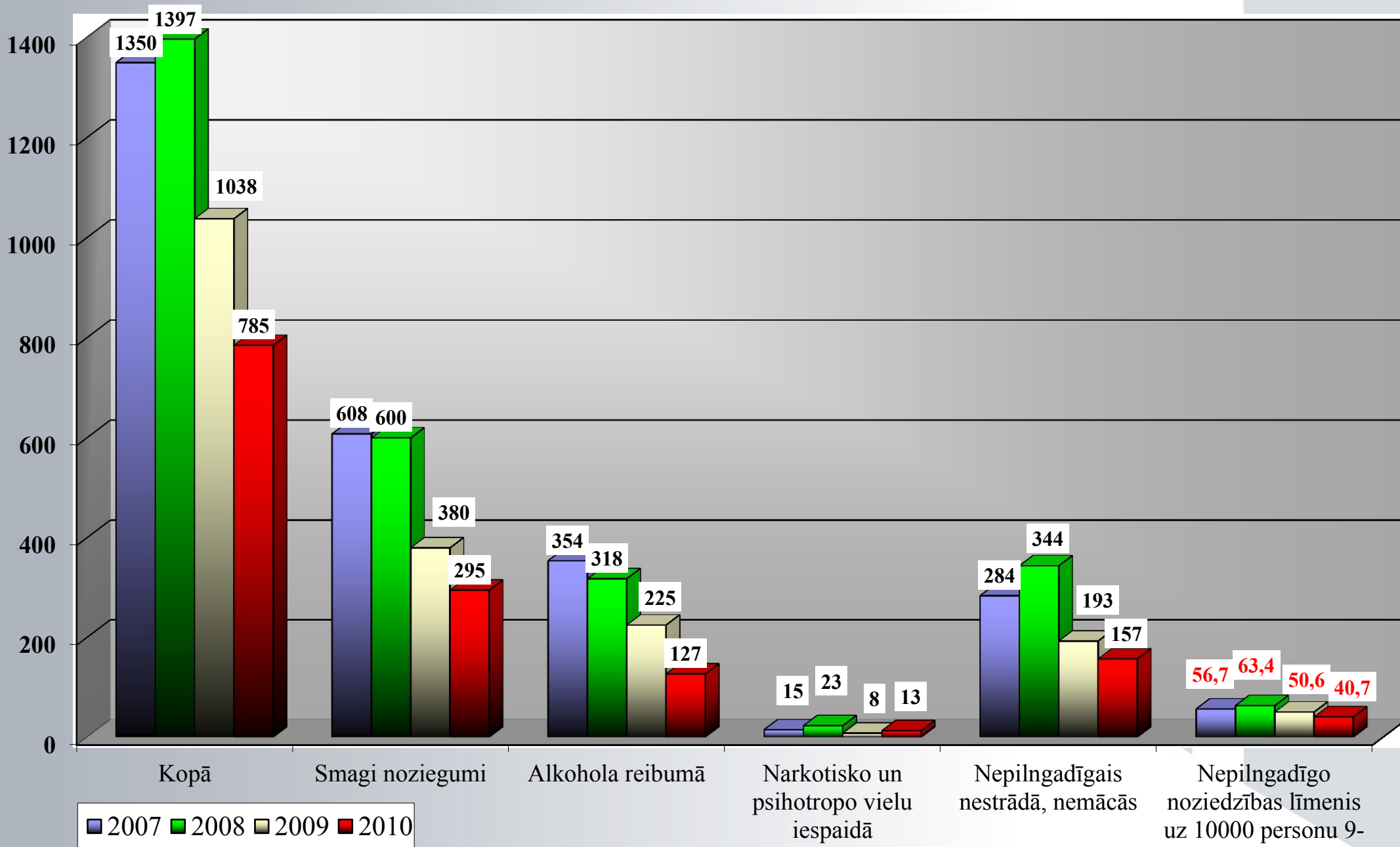
Nepilngadīgo personu skaits Latvijā

Nepilngadīgo personu skaits (9-17 g. vecumā) gada sākumā

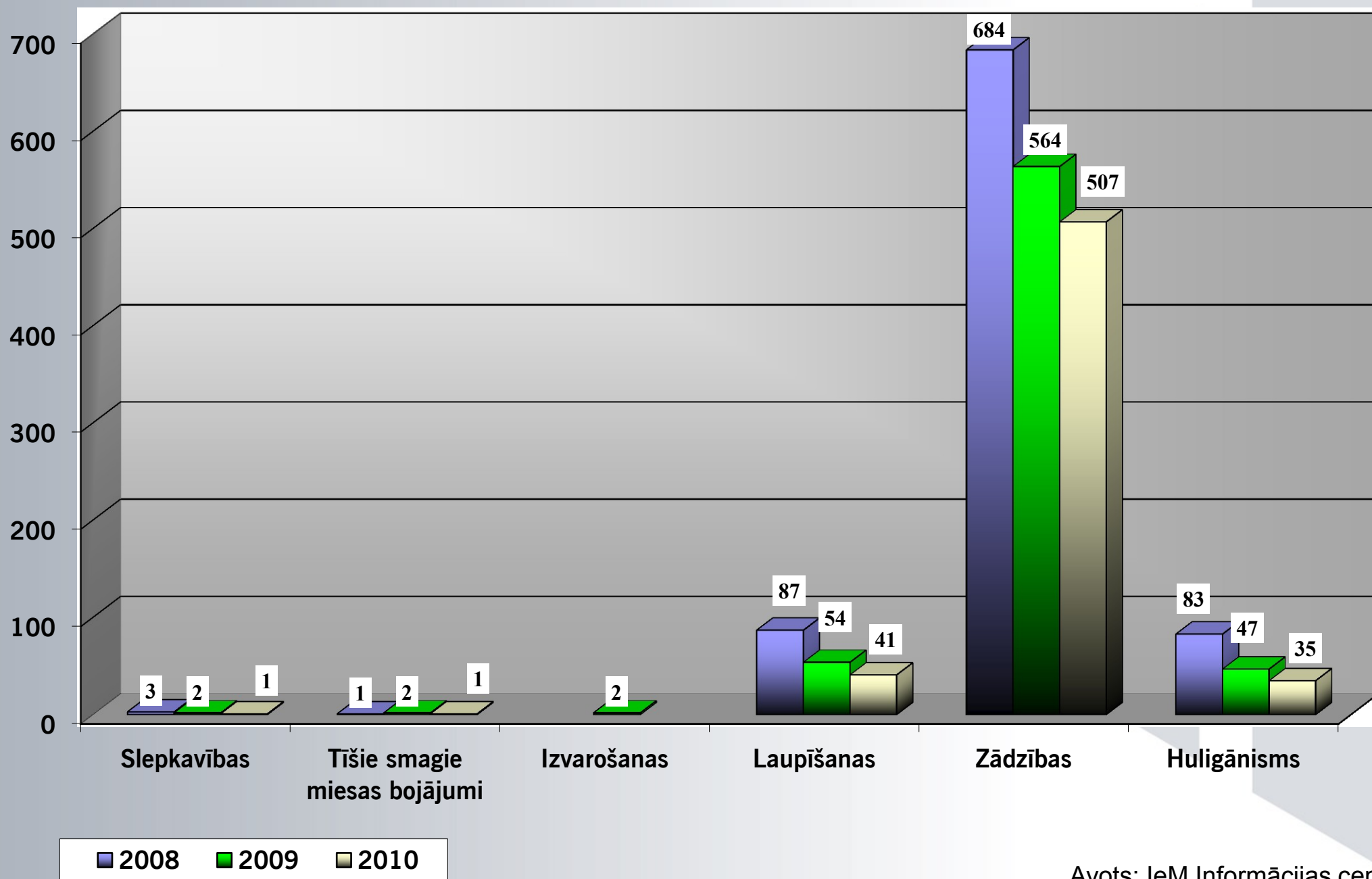

Nepilngadīgo izdarītie noziedzīgie nodarījumi

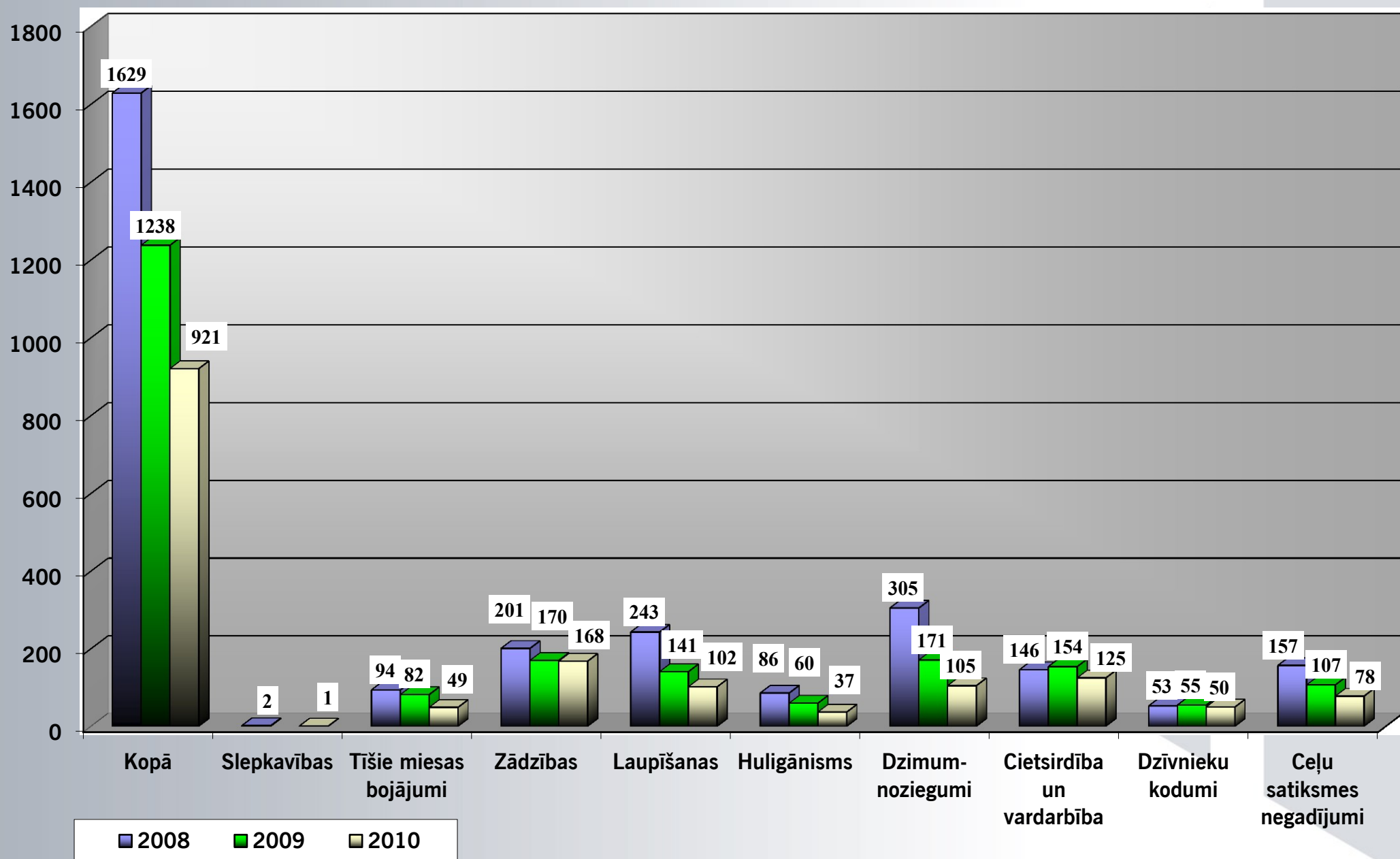

Avots: IeM Informācijas centrs

Nepilngadīgo izdarīto noziedzīgo nodarījumu veidi

Nepilngadīgie – cietušie

Avots: IeM Informācijas centrs

Projekta īstenošanas pamatojums

Neskatoties uz daudzu valsts un pašvaldību iestāžu darbību bērnu tiesību aizsardzības jomā, eksistē vairāki būtiski trūkumi saistībā ar attiecīgas informācijas apstrādi un apmaiņu:

- Neeksistē vienotā sistēma/procedūras nepieciešamo datu apstrādei par riska kategoriju bērniem
- Nav vienotības par datiem, kuri būtu apstrādājami
- Daudzām institūcijām joprojām ir papīra reģistri, nevis datorizētas informācijas sistēmas
- Datu pieprasījumi un atbildes uz tiem, kā arī datu sniegšana daudziem centralizētiem datorizētiem reģistriem tiek veikta, izmantojot papīra informācijas nesējus
- Daudzos gadījumos nav tiešsaistes pieejas citu institūciju datu bāzēm
- Nav iespējams vienlaicīgi saņemt no vairākiem nepieciešamiem datu avotiem (sistēmām) riska kategorijai piederošā bērna raksturojošo informāciju
- Vienotā veidā nenotiek nepārbaudītas (neoficiālas) riska informācijas apstrāde
- Neeksistē efektīvi līdzekļi failu apmaiņai un darba uzdevumu nodošanai starp institūcijām
- Neeksistē signālu (agrās brīdināšanas) sistēma attiecībā uz riska faktoriem, kuri aktuāli vai potenciāli ietekmē bērnu
- Dažos gadījumos, datu trūkuma dēļ, notiek darba iesaistīto institūciju uzdevumu dublēšanās
- Operatīvā starptautiskā datu apmaiņa dažkārt ir apgrūtināta datu trūkuma dēļ

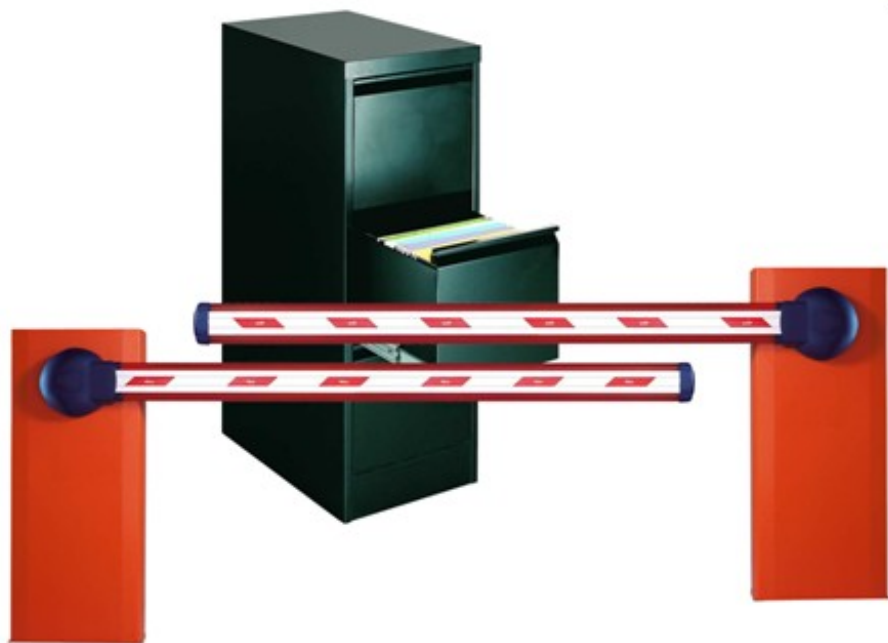
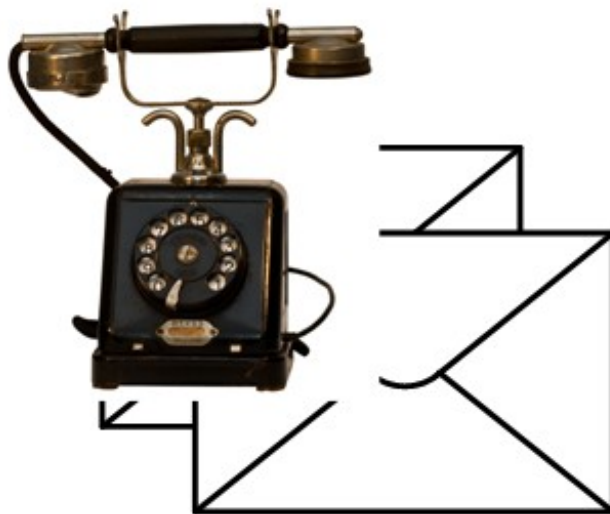
Projekta virsmērķis

Veicināt bērnu tiesību aizsardzību,
jo katra bērna tiesības ir harmoniski
attīstīties, nebūt iesaistītam noziedzībā
un neciest no noziedzīgas darbības

Projekta uzdevumi

- Izpētīt esošo nacionālo situāciju un partnervalstu pieredzi:
 - Tiesiskās bāzes izpēte
 - Informācijas plūsmu analīze
 - Trūkstošo un integrējamo datu noteikšana un analīze
- Izstrādāt “Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas” darbību reglamentējošo normatīvo aktu
- Tehniski izstrādāt “Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu” (t.sk. digitalizējot Bāriņtiesu reģistrus)
- Izveidot iesaistīto dienestu informācijas apmaiņas platformu un signālu sistēmu
- Izstrādāt datu apmaiņas kompleksu ar saistītām informācijas sistēmām
- Nodrošināt sabiedrības informētības līmeņa celšanu
- Veicināt datu apmaiņas attīstību ar citām ES Dalībvalstīm un starptautiskām organizācijām

Patreizējā informācijas apmaiņa daudzos gadījumos

Projekta tehniskā informācija

- **Projekta nosaukums:**
Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas izveide
- **Iniciēts:**
ES Komisijas finanšu programmas “Noziedzības prevencija un apkarošana” 2009 ietvaros
- **Pieteicējs:** LR Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs
- **Granta līgums noslēgts:** 2009.gada decembrī
- **Projekta īstenošana:** 2009.gada decembris – 2012.gada aprīlis

Projekta partneri

- **Nacionālie partneri:**

- Valsts policijas Galvenā Kārtības policijas pārvalde
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
- Labklājības ministrija

- **Ārvalstu partneri:**

- Polijas Republikas Nacionālais palīdzības dienests ģimenes vardarbības upuriem “Zilā līnija” (*National Emergency Service for Victims of Domestic Violence “Blue Line”*)
- Ungārijas Republikas Nacionālā policija

Projekta darba grupa

- **Uzsāka darbību:** 2010.gada janvārī
- **Sastāvā ietilpst šādu iestāžu pārstāvji:**
 - Valsts policija:
 - Galvenā Kārtības policijas pārvalde
 - Galvenā Kriminālās policijas pārvalde
 - Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
 - Labklājības ministrija
 - Tieslietu ministrija
 - Izglītības un zinātnes ministrija
 - Rīgas Domes struktūras (Pašvaldības policija un Labklājības departaments)
 - LR Tiesībsarga birojs
 - Latvijas Ģimenes ārstu asociācija
 - Latvijas pašvaldību savienība
 - Valsts probācijas dienests
 - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
 - Ieslodzījuma vietu pārvalde
 - Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
 - Valsts reģionālās attīstības aģentūra
 - Citas iestādes

Informācijas apstrādes uzsākšanas gadījumi (provizoriskie)

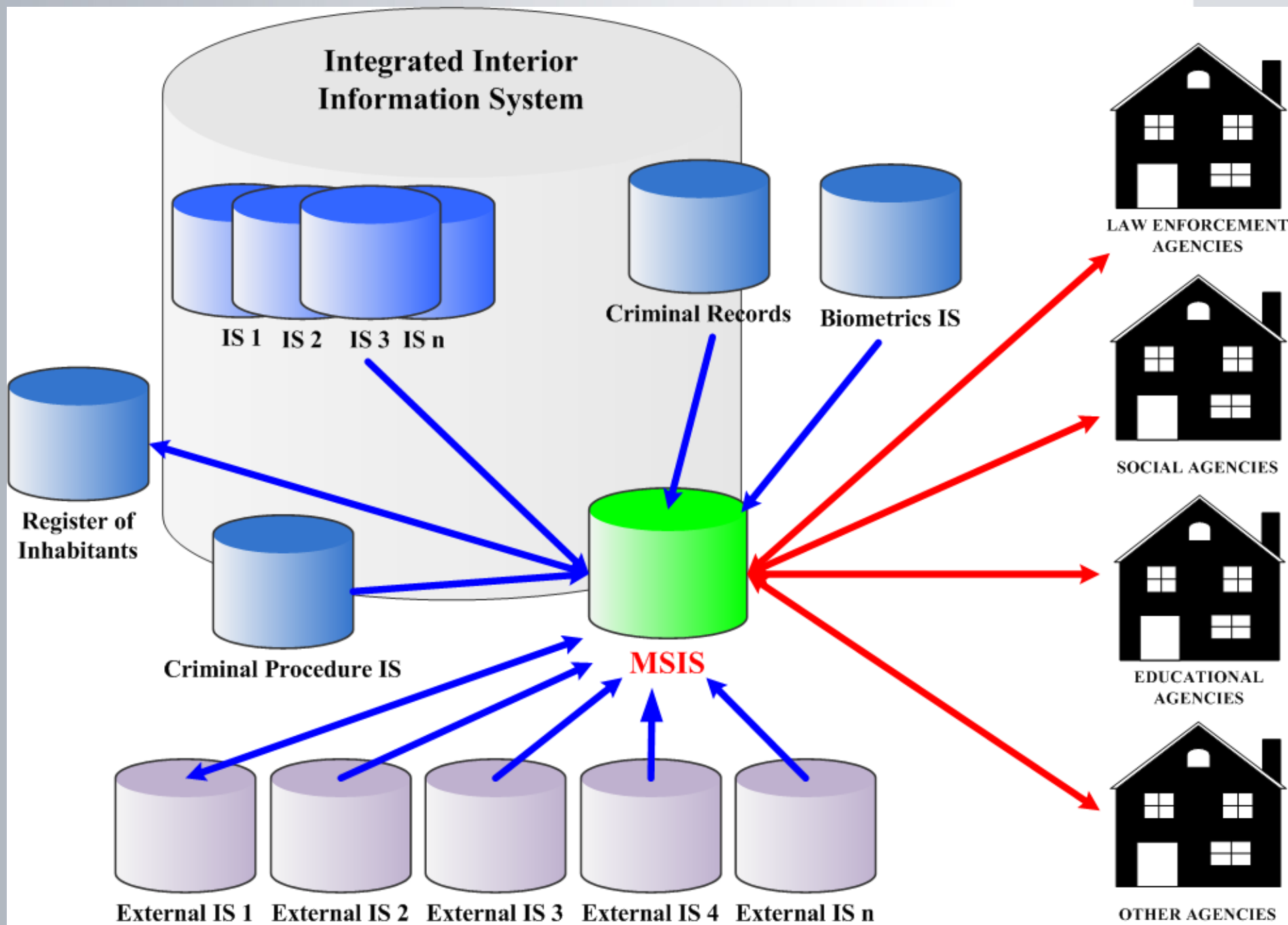
- Bērna dzīvība, veselība vai attīstība ir apdraudēta vardarbības dēļ vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, kā arī aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ;
- Bērns ir pamests vai atrodas tādos apstākļos, kas bīstami bērnam, var kaitēt viņa dzīvībai, veselībai vai attīstībai;
- Bērns bez attaisnojoša iemesla neapmeklē izglītības iestādi;
- Bērns ubago, klaiņo vai veic citas darbības, kas var novest pie prettiesiskas rīcības;
- Bērns ir patvaļīgi aizgājis no ģimenes, aizbildņa, audžuģimenes, viesģimenes, bērnu aprūpes iestādes, sociālās korekcijas izglītības iestādes;
- Bērns apdraud savu veselību, attīstību, tajā skaitā lietojot alkoholu, toksiskās, narkotiskās, psihotropās vai citas apreibinošas vielas;
- Bērns ir izdarījis darbības, par kurām paredzēta administratīva atbildība vai kriminālatbildība;
- Bērna vecāks vai aizbildnis ir saukts pie administratīvās vai kriminālās atbildības par rīcību, kas noveda vai var novest pie bērna dzīvības, veselības vai attīstības apdraudējuma vardarbības dēļ vai ir pamatotas aizdomas par vardarbību pret bērnu, kā arī aprūpes trūkuma vai mājas apstākļu (sociālās vides) dēļ

Sistēmas potenciālie lietotāji

- Bāriņtiesas
- Sociālie dienesti
- Tiesību aizsardzības iestādes:
 - Valsts policija
 - Valsts robežsardze
 - Pašvaldības policija
 - citas iestādes
- Valsts probācijas dienests
- Ieslodzījuma vietu pārvalde
- Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde
- Ārsti (piem., ģimenes ārsti, psihiatri, narkologi u.c.)
- Izglītības iestāžu darbinieki
- Valsts bērnu tiesību aizsardzības inspekcija
- LR Tiesībsarga birojs
- Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra
- Ministrijas (piem., Labklājības, Izglītības u.c.)
- Zinātnieki, studenti
- Iedzīvotāji
- citas iestādes un personas

Risinājuma vienkāršotā tehniskā shēma

Integrēta piekļuve datiem (1)

Projekta ietvaros plānots atspoguļot Nepilngadīgo personu atbalsta IS nepieciešamos datus no šādām IeM Informācijas centra IS:

- *Sodu reģistrs*
- *Kriminālprocesa informācijas sistēma (t.sk., Cietušo reģistrs)*
- *Integrētās iekšlietu informācijas sistēmas apakšsistēmas:*
 - *Noziedzīgo nodarījumu reģistrs,*
 - *Personas apraksts,*
 - *Fototēka,*
 - *Personu meklēšana*
- *Biometrijas datu apstrādes sistēma*
- *Ģeogrāfiski-analītiskā informācijas sistēma*

Statistisko pārskatu producēšanai plānots izmantot Datu noliktavas risinājumu

Integrēta piekļuve datiem (2)

Projekta ietvaros plānots atspoguļot Nepilngadīgo personu atbalsta IS nepieciešamos datus no šādām ārējām IS:

- *IzM Valsts izglītības informācijas sistēma*
- *Veselības norēķinu centra informācijas sistēma*
- *Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas IS*
- *Valsts probācijas dienesta klientu datu bāze*
- *VSAA Sociālās apdrošināšanas informācijas sistēma*
- *Labklājības ministrijas informācijas sistēma «Centrālais reģistrs» (saistībā ar bērniem ārpusģimenes aprūpes institūcijās)*
- *Ieslodzījuma vietu pārvaldes informācijas sistēma*
- *Iedzīvotāju reģistrs*
- *Pašvaldību sociālo pabalstu administrēšanas (SOPA) informācijas sistēmas*

Nepilngadīgo personu atbalsta IS tiks iekļauti (importēti) Rīgas Domes Bāriņtiesas informācijas sistēmas dati

Apstrādājamo datu kategorijas (provizoriskas)

- Bērna personas dati
- Informācija par bērna izglītošanu
- Informācija par bērna veselību
- Informācija par bērna nodarbinātību/ citiem ienākumu avotiem
- Bērnu raksturojoša informācija (t.sk. dati par bērna kaitīgiem ieradumiem un paradumiem)
- Informācija par bērnam sniegtiem pakalpojumiem un palīdzību
- Informācija par bērna saskari ar tiesību aizsardzības iestādēm un atrašanos profilaktiskajā uzskaitē
- Informācija par bērna iesaisti administratīva pārkāpuma procesā
- Informācija par bērna iesaisti kriminālprocesā, tiesas procesu, sodu un piespiedu līdzekļiem
- Informācija par bērnam piespriestā kriminālsoda izpildes gaitu
- Informācija par bērnu - probācijas klientu
- Informācija par vardarbību, kas tika vērsta pret bērnu un bērnam sniegto palīdzību
- Informācija par bērna dzīvesvietas apsekošanas rezultātiem
- Informācija par bērna vecākiem un audžuvecākiem (*personas dati, darba vieta, piešķirtie pabalsti/atlīdzības/pensijas, kriminālprocesi un sodi u.c.*)
- Informācija par personām, kuras dzīvo bērna faktiskajā dzīvesvietā (*personas dati, kriminālprocesi un sodi saistībā ar vardarbību u.c.*)
- Informācija par bērna aizbildņiem (*personas dati*)
- Informācija par bērna interešu pārstāvi (oficiālo un neoficiālo).
- Bāriņtiesu reģistru dati:
 - Aprūpes un aizgādības tiesību atņemšanas un aprūpes un aizgādības tiesību atjaunošanas lietu reģistrs,
 - Audžuģimeņu lietu reģistrs,
 - Adopcijas lietu reģistrs,
 - Aizbildnības lietu reģistrs,
 - Aizgādības lietu reģistrs.

Ieguvumi no projekta īstenošanas

- Centrālās (valsts mēroga) uzskaites ieviešana saistībā ar nepilngadīgām personām, kurām ir nepieciešama palīdzība
- «Papīra uzskaišu» (piem., Bāriņtiesu reģistru un žurnālu, nepilngadīgo profilaktisko uzskaišu) digitalizācija un vienvēidošana
- Esošo datu integrācija (vairāku iestāžu informācijas sistēmu sasaiste) un trūkstošo datu vākšana;
- Tiešsaistes piekļuve attiecīgo valsts/pašvaldību iestāžu datiem bērnu tiesību aizsardzības jomā (*normatīvi reglamentējot lietotāju piekļuves tiesību apjomu*) visā Latvijas teritorijā
- Iesaistīto dienestu informācijas apmaiņas platformas un signālu sistēmas ieviešana
- Nepārbaudītās informācijas novērtējuma sistēmas («4x4») ieviešana
- Atbalsta nodrošināšana:
 - individuālas palīdzības nekavējošajai sniegšanai
 - situācijas novērtēšanai
 - īstermiņa, vidēja termiņa un ilgtermiņa plānošanai
 - pazudušo/meklējamo bērnu meklēšanai
 - statistisko datu apstrādei, publisko pārskatu producēšanai, zinātniskiem pētījumiem

Līdz šim paveiktais

- Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā pieņemti Saeimā 3.lasījumā
- Izstrādāts un iesniegts VSS Ministru kabineta noteikumu projekts «Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmas noteikumi»
- Veikta Nepilngadīgo personu atbalsta IS izstrādes iepirkuma procedūra un izvēlēts tehniskais izstrādātājs
- Veikta tehniskās dokumentācijas izskatīšana, precizēšana un saskaņošana; notiek risinājuma tehniskā projektēšana
- Organizētas vairāk kā 50 starpinstitūciju sanāksmes saistībā ar projekta īstenošanu
- Veiktas pārrunas ar ārējo IS turētājiem par sasaistes iespējām ar Nepilngadīgo personu atbalsta IS; uzsākta attiecīgo līgumu projektu izstrāde
- Veikti projekta publicitātes pasākumi:
 - Informācija par projekta īstenošanu vairākkārt atspoguļota presē
 - Projekts prezentēts un pozitīvi raksturots Latvijas pašvaldību IT speciālistu sanāsmē (Valmierā, 12.11.2010.)
 - Projekts prezentēts un pozitīvi raksturots Latvijas Bāriņtiesu sanāsmē (Rīgā, 08.12.2010.)
 - Projekts prezentēts un pozitīvi raksturots Stokholmas starptautiskajā Kriminoloģijas simpozijā (14.06.2011.)

KONTAKTINFORMĀCIJA

Maj. Andris Kairiņš,

MA soc., BA iur.

Projekta vadītājs

Analītiskās nodaļas priekšnieks

Tālr.: +371 67208044

E-pasts: Andris.Kairiss@ic.iem.gov.lv

Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs

Adrese: Bruņinieku iela 72b, Rīga, LV-1009

Tālr.: +371 67208218

Fakss: +371 67208219

E-pasts: kanceleja@ic.iem.gov.lv

Mājas lapa: <http://www.ic.iem.gov.lv>